

Začít spolu

Opatření už každým
dnem skončí, buďte trpěliví :-)

Začít spolu

Know how
vzdělávacího programu
Začít spolu®
z pohledu
MŠ Beruška F-M
„Principy programu“

Začít spolu

Program ZaS pod pokličkou

Začít spolu

Program ZaS pod pokličkou

Začít spolu

- **Slyšeli jste někdy o programu?**
- **V čem je ve Vašich očích unikátní?**
- **V čem je silný/jiný?**
- **Realizujete „prvky“ ZaS ve své MŠ?
Jestli ano, jaké ...**

Program ZaS pod pokličkou

Začít spolu

Začít spolu dává dětem, vyučujícím i rodičům
smysl.

Vzdělávací program Začít spolu nabízí prostor,
ve kterém se děti učí samostatně myslet, kde
chyba je přirozenou součástí procesu učení
stejně jako zodpovědnost za sebe sama a svoji
práci.

<https://www.zacitspolu.eu/>

Teoretická východiska

Začít spolu

- Program vzniká v USA na přelomu 80. a 90. let 20. století.
- Jednou ze základních idejí vzniku programu bylo podpořit v zemích, zejména bývalého východního bloku, rozvoj pluralitních (četnost) společností fungujících na základě **demokratických principů** a umožnit dětem zažívat výchovu a vzdělávání (pomocí **HRY**), které budou v souladu s těmito principy.

Vývoj programu Začít spolu a současná situace v ČR

- V roce 1994 začalo podle programu Začít spolu pracovat **10 MŠ** (nyní přes 150)
- V roce 1996 se přidalo **8 škol základních** (nyní přes 80)
- Následně ještě **5 pedagogických fakult**, zabývajících se přípravou budoucích učitelů

Začít spolu v mezinárodním kontextu

Program Začít spolu je **součástí mezinárodní sítě**, jeho myšlenky jsou realizovány ve **více než 30 zemích světa** (zejména střední, jihovýchodní a východní Evropy – např. na Slovensku, v Estonsku, Litvě, Slovinsku, Chorvatsku...).

Program je zaštitěn mezinárodní asociací ISSA (International Step by Step Association).

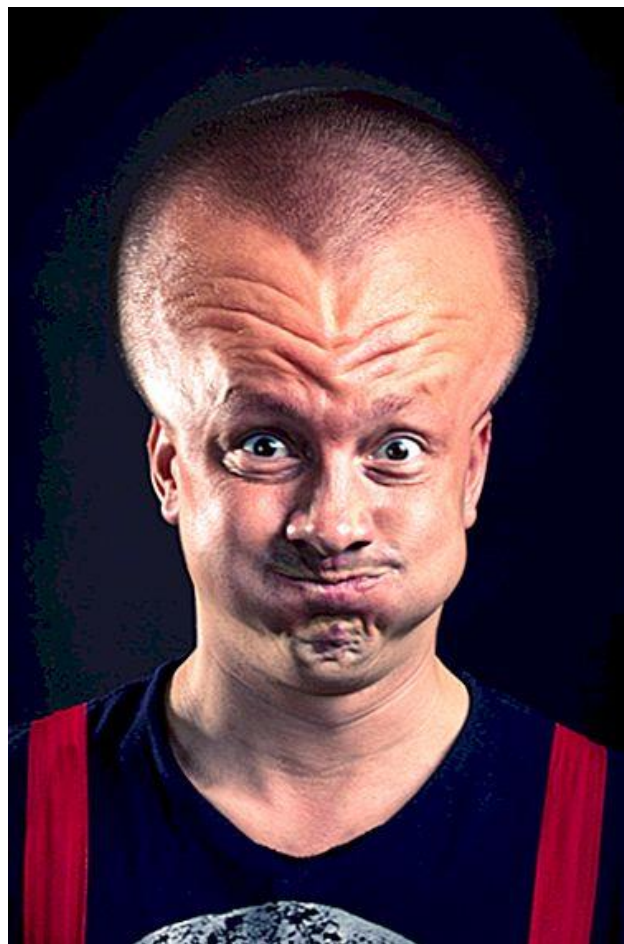
V ČR program metodicky zajišťuje a rozvíjí organizace Step by Step ČR o.p.s.

Teď to bude trochu náročnější 😊

Začít spolu

Teoretická východiska

Začít spolu

- Začít spolu vychází z **konstruktivistického pojetí vzdělávání**, staví na humanistických a demokratických principech ve vzdělávání, při bezpodmínečném uplatňování **pedagogického principu zaměřeného na dítě** (pedocentrismus).

Teoretická východiska

- Začít spolu vychází z **konstruktivistického pojetí vzdělávání**, staví na humanistických a demokratických principech ve vzdělávání, při bezpodmínečném uplatňování **pedagogického principu zaměřeného na dítě (pedocentrismus)**.

Teoretická východiska

Ramcák, str. 8 pod čarou

Učení dítěte na základě předávání a přijímání
hotových poznatků je v předškolním vzdělávání
považováno za cestu nevhodnou,
resp. málo vhodnou.

- Začít spolu vychází z **konstruktivistického pojetí vzdělávání**, staví na humanistických a demokratických principech ve vzdělávání, při bezpodmínečném uplatňování **pedagogického principu zaměřeného na dítě (pedocentrismus)**.

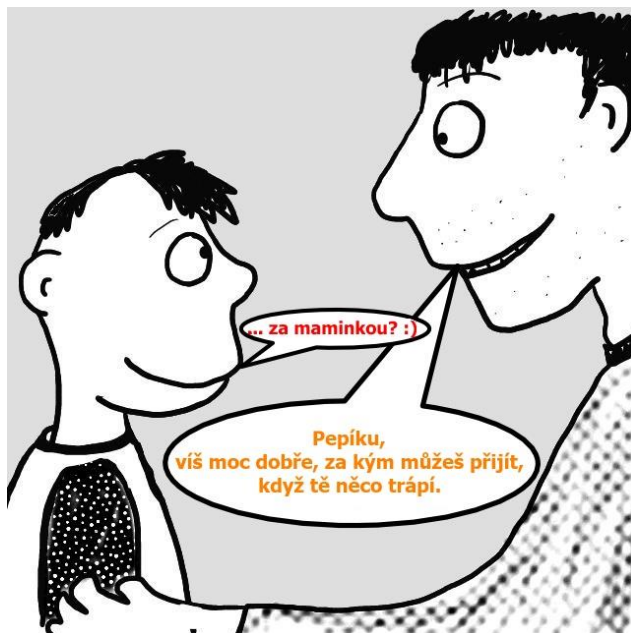

Intenzivně rozvíjí

Začít spolu

Program ZaS uznává, oceňuje a podněcuje vývoj těch charakterových rysů osobnosti, které budou v rychle se měnící době obzvláště potřebné. Intenzivně rozvíjí **3 klíčové sociální dovednosti** dnešní doby. Snažíme se, aby nešlo pouze o frázi, ale skutečnost:

Základní principy programu

Začít spolu

Program Začít spolu, klade důraz na **individuální přístup** k dítěti.

Využívá **projektového učení**, integrovanou **tematickou výuku** - celostní přístup **k učení světa v souvislostech** a **podnětného prostředí**.

Prosazuje a umožňuje **inkluzi** dětí se speciálními potřebami (dětí nadprůměrně nadané, dětí s vývojovými poruchami, děti se specifickými poruchami učení ...).

Partnerství rodiny, školy a širší společnosti v oblasti výchovy a vzdělávání **bere jako klíčový prvek svornosti**.

Teoretická východiska

Začít spolu

- Ve svých výchozích principech v sobě spojuje moderní poznatky pedagogické a psychologické vědy s osvědčenými vzdělávacími postupy, k nimž se zejména evropská pedagogika dopracovala v průběhu svého vývoje.
- **Inspirována školou C. Freineta (1896-1966)**

Myšlenky a praktické zkušenosti reformní pedagogiky vychází z:

- **učení Komenského**
- **pedagogická koncepce Marie Montessori**
- **Daltonský plán**
- **John Dewey** – představitel pragmatismu
- **osobnostně rozvíjející model C. Rogerse** – představitel Hum. psychologie
- poznatky o fungování mozku a procesech učení obsažených v dílech Piageta (kog. vývoj), Vygotského (konstruktivismus), Eriksona (vývojová psych.), **Gardnera** atp.
- V oblasti spolupráce s rodinou vychází Začít spolu z amerického programu **Head Start** atp.).

Začít spolu

ZKUŠENOSTI Z REFORMNÍ PEDAGOGIKY
VYÚSTILY V PRINCIPY ZAČÍT SPOLU. MÁME
TAK **UNIKÁTNÍ KONCEPT**, KTERÝ STOJÍ ZA
TO REALIZOVAT PRÁVĚ VE VAŠÍ MŠ. TŘEBA SE
VÁM TO BUDE ZDÁT JAKO **DOBŘÝ NÁPAD**.
INSPIRUJTE SE 😊

Základní principy programu 1)

Začít spolu

INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP K DÍTĚTI, vč.
individualizace neboli

ORIENTACE NA OSOBNOST DÍTĚTE

- Individuální plány.
- 3leté pracovní portfolio.
- Notýsky s oceněním.
- Pozorování => diagnostické metody (vstupní, průběžné ...).
- Diferencované činnosti.
- Respektování senzitivních fází.
- ...

„Pomoz mi, abych to dokázal sám.“

Teoretická východiska

Začít spolu

MYŠLENKY A PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI REFORMNÍ PEDAGOGIKY:

Pedagogická koncepce Marie Montessori (1870-1952)

- **Připravené prostředí** „děti potřebují jiné prostředí než dospělí“ => utříděné/ zorganizované prostředí pro učení s *respektem senzitivních fází*
- **Dostupnost materiálů** - samostatnost, nezávislost
- **Pozorování**
- **Individuální přístup a čas**

Základní principy programu 2, 3)

CA KNIHY A PÍSMENA, DRAMATIZACE,
VODA A PÍSEK, ATELIÉR, DOMÁCNOST,
KOSTKY, POKUSY A OBJEVY,
MANUPILAČNÍ HRY, DÍLNA, HUDBA

PODNĚTNÉ PROSTŘEDÍ a UČENÍ V SOUVISLOSTECH

- **Práce v centrech aktivit** (prostředek motivace), která jsou zdánlivě různorodá, přesto navazující (projektové plánování) = chtění dítěte se zapojit.
- **Samostatné rozhodování a volba** dítěte
- **Motivační prostředí**, které v dětech evokuje **podstatu objevování.**
- **Spolupráce, zodpovědnost.**
- **Evokace, uvědomění, reflexe.**
- ...

Základní principy programu 2, 3)

Začít spolu

PODNĚTNÉ PROSTŘEDÍ a UČENÍ V SOUVISLOSTECH

- Nástroj ZaS

evokace

uvědomění

reflexe

Teoretická východiska

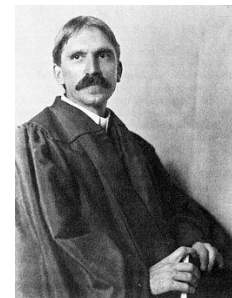

Začít spolu

MYŠLENKY A PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI REFORMNÍ PEDAGOGIKY:

John Dewey (1859-1952, pedagog, psycholog, filozof)

- jeden z představitelů pragmatismu

- Učení na základě vlastní zkušenosti.
- Aktivní učení, které vychází ze zájmu dětí.
- **Propojení učení s reálný životem**, aplikace poznatků do života.
- Princip kontinuity: každá nová zkušenost je ovlivněna zkušenostmi předchozími.
- **Hlavním úkolem školy** je naučit jedince přizpůsobit se změnám.

Teoretická východiska

Začít spolu

MYŠLENKY A PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI REFORMNÍ PEDAGOGIKY:

Daltonský plán/škola

(zakladatelka Helena Parkhurstová, vychovatelka,
spisovatelka, 1886-1973)

- podpora aktivní práce dětí.
- centra aktivity (neboli pracovní koutky).
- samostatnost, zodpovědnost, individualizace, spolupráce.
- penzum úkolů.
- volba: pořadí, úkolu, tempa, místa ...
- učitel v roli poradce atp.

Teoretická východiska

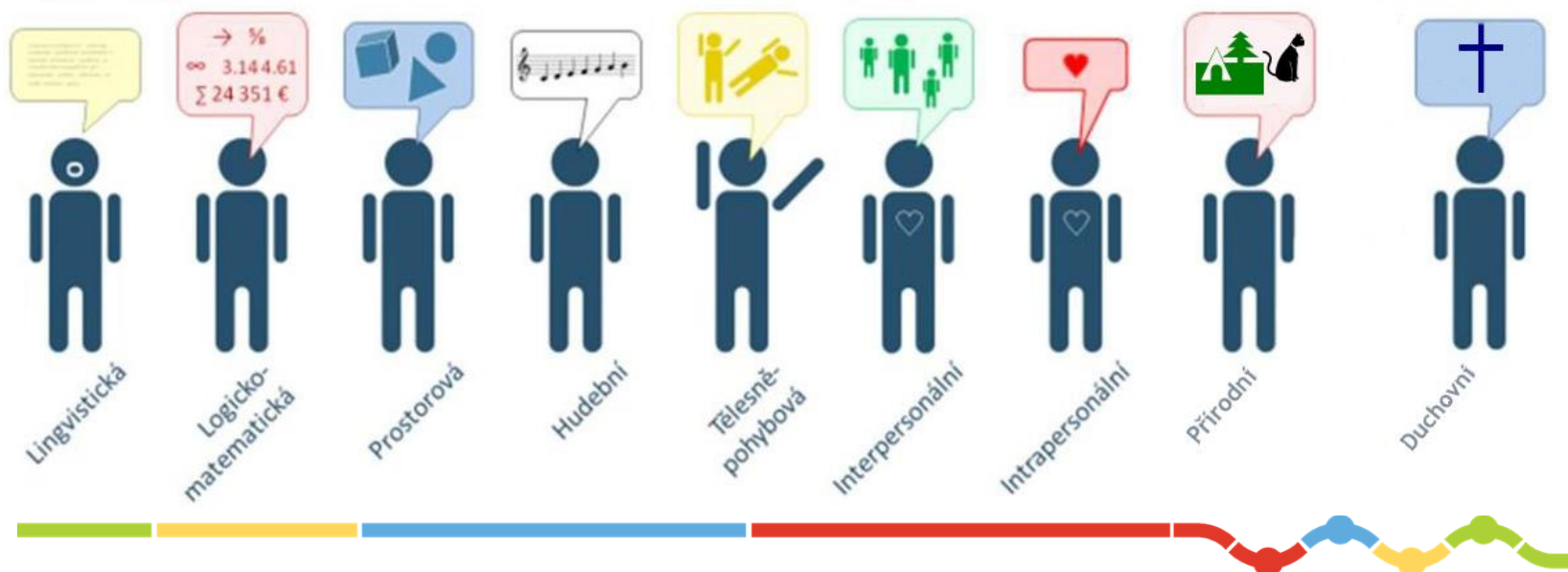
Začít spolu

MYŠLENKY A PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI REFORMNÍ PEDAGOGIKY:

Howard Gardner

(autor teorie Mnohočetných inteligencí, psycholog, 1943-☺)

Gardner zastával názor, že inteligenční kvocient (IQ; L-M int.) nemůže postihnout široké spektrum schopností a dovedností člověka a že už vůbec nedokáže odhalit některé důležité oblasti inteligence. Proto:

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

**NEZÁJEM NĚKTERÝCH DĚTÍ; NERESPEKTOVÁNÍ
ODLIŠNOSTÍ, INTELIGENCÍ PEDAGOGEM**

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

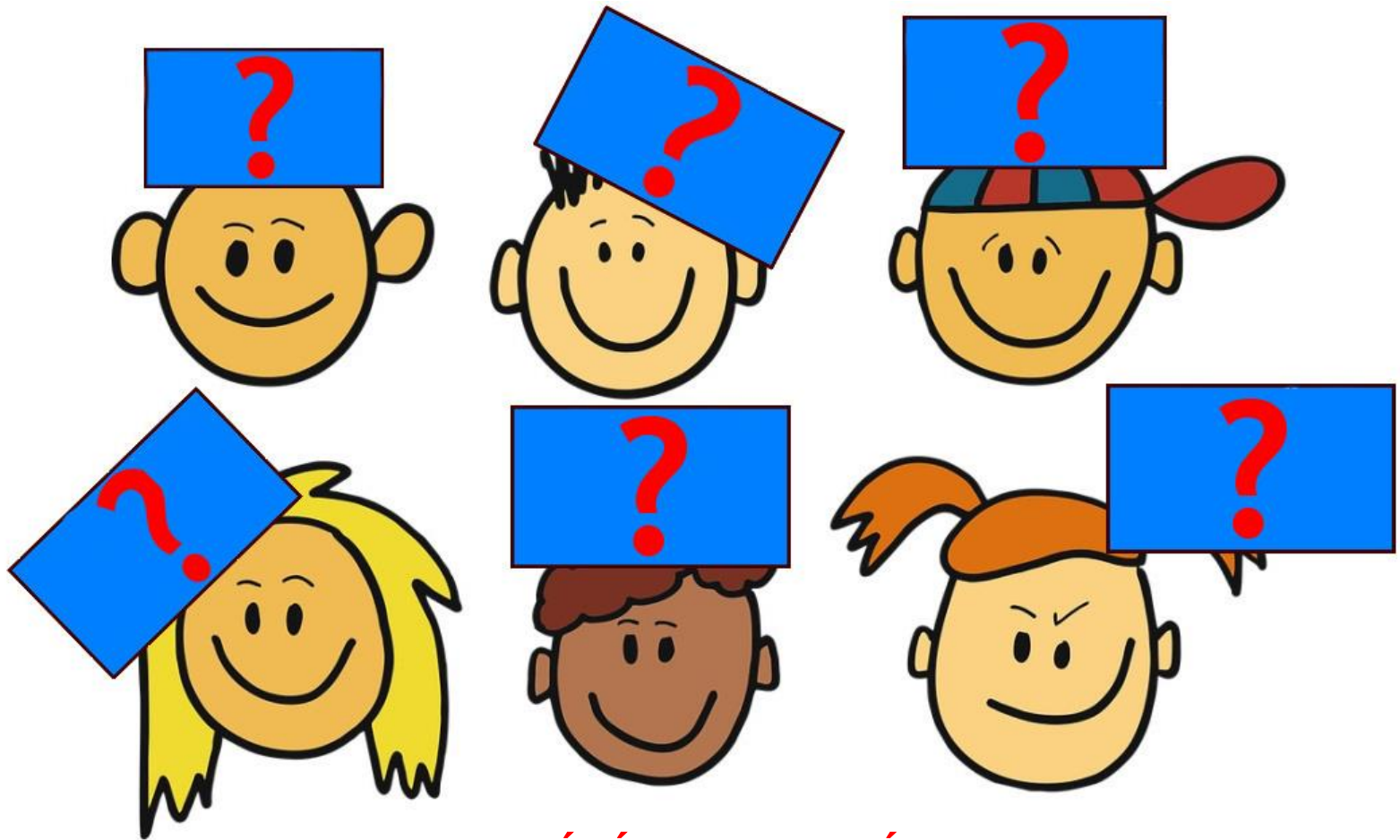
"Pokud budete soudit rybu podle její schopnosti šplhat na strom, tak bude celý život věřit tomu, že je hloupá." - Albert Einstein

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

HLEDÁNÍ INTELIGENCÍ

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

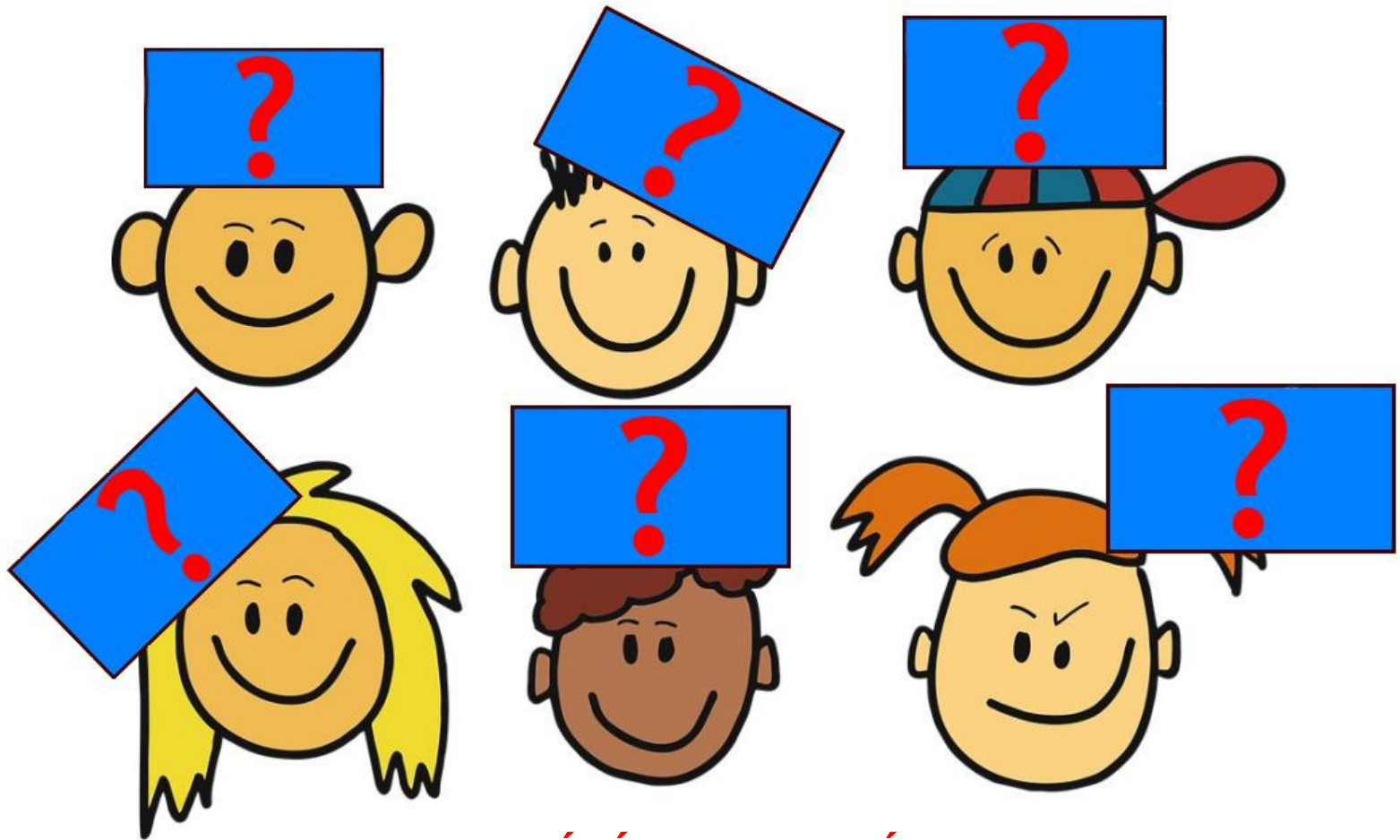
**MOTIVACE DĚTÍ CHTÍT SE UČIT; RESPEKT, HLEDÁNÍ
INTELIGENCÍ PEDAGOGEM**

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

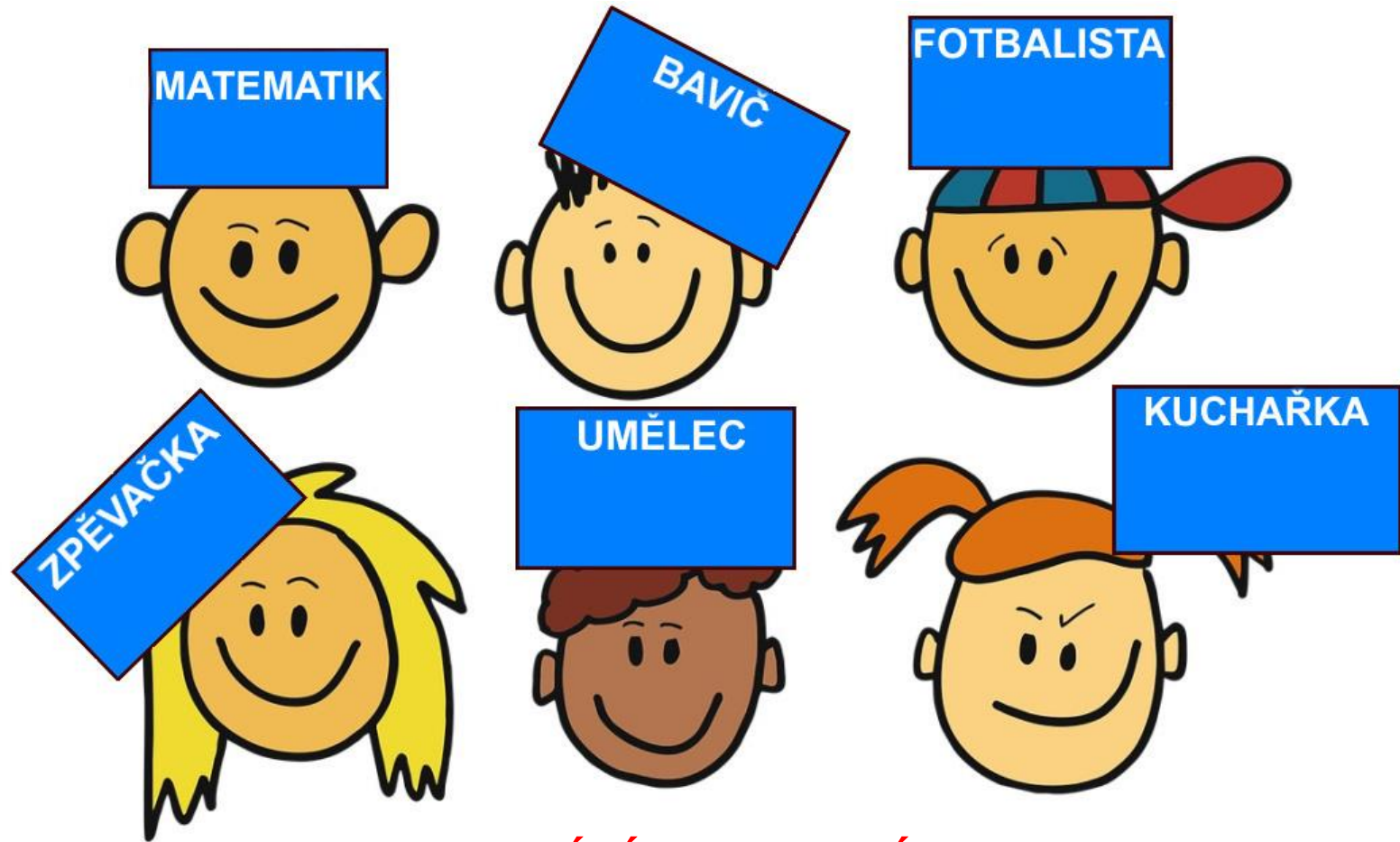
HLEDÁNÍ INTELIGENCÍ

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

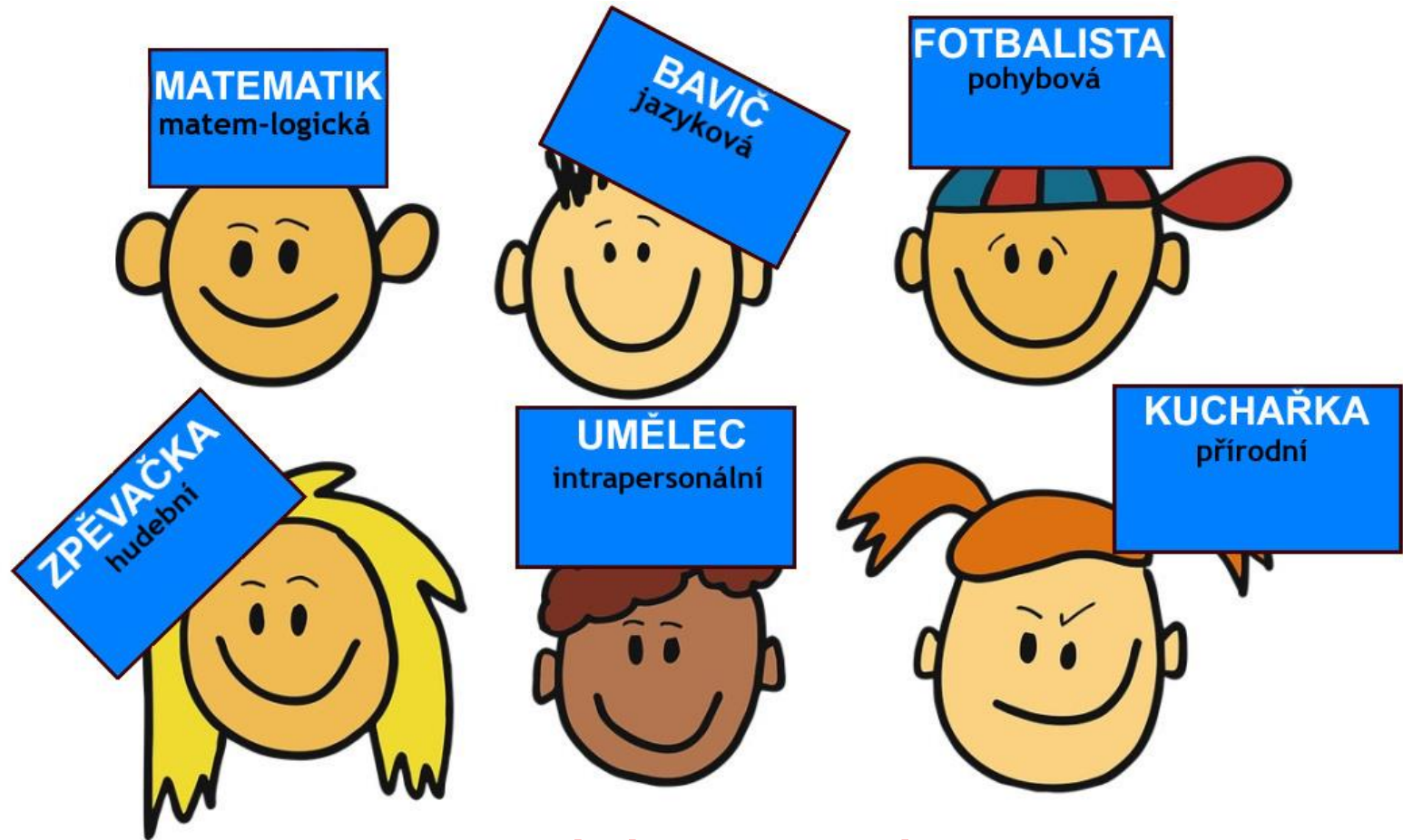
HLEDÁNÍ INTELIGENCÍ

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

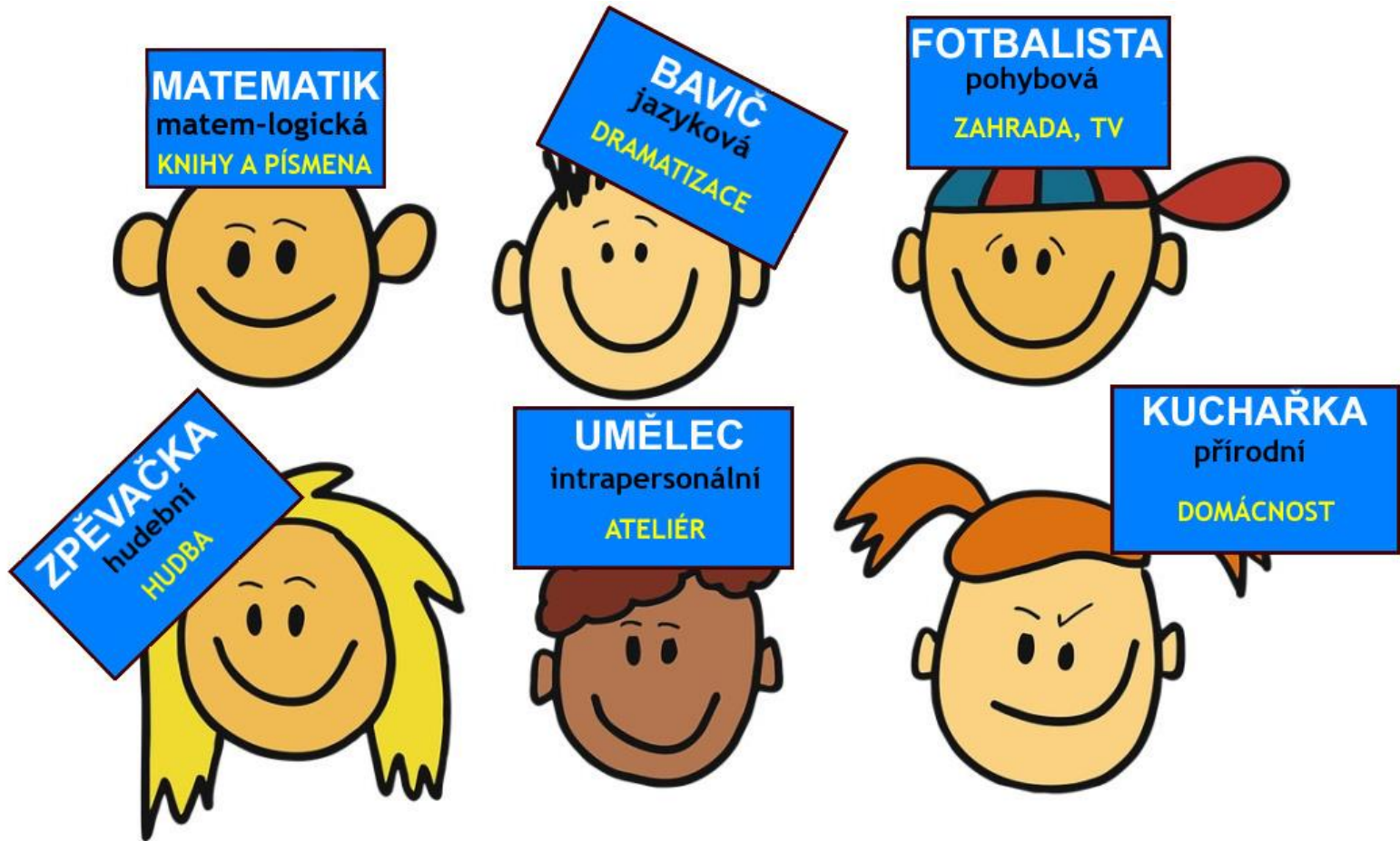
HLEDÁNÍ INTELIGENCÍ

Podnětné prostředí a učení v souvislostech

Začít spolu

HLEDÁNÍ INTELIGENCÍ

... a zpátky na začátek ...

Začít spolu

Začít spolu dává dětem,
vyučujícím i rodičům smysl.

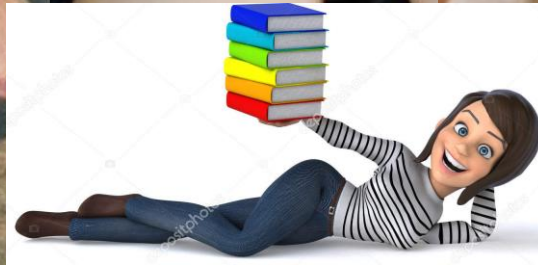

Začít spolu

Odměnou
nám
pak
bude ...

Základní principy programu 4)

SPOLEČNÉ VZDĚLÁVÁNÍ (inkluze)

Vytvářet podmínky pro začlenění dětí dle:

- Etnického původu (rasy).
- Náboženského vyznání.
- Rodinné zázemí a jejich kultura.
- Speciálních vzdělávacích potřeb (nadané, s vývojovými poruchami, s vývojovou dysfázií, postižené atp.).

Teoretická východiska

Začít spolu

MYŠLENKY A PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI REFORMNÍ PEDAGOGIKY:

Osobnostně rozvíjející model C. Rogerse

(představitel Humanistické psych.)

- Výuka zaměřená na dítě
- Důraz na rozvoj vlastního potenciálu dítěte
- Výchova a vzdělávání dítěte je založena na porozumění, bezpodmínečném přijetí dítěte, uznání a empatickém naslouchání – bezpečné prostředí
- **Úcta k dítěti, respekt a důvěra**
- Orientace na vnitřní aktivitu, tvořivé síly (myšlení), vlastní prožitky a zkušenosti
- Odpovědnost za vlastní učení
- Proces učení je stejně důležitý jako výsledek
- Učitel v roli průvodce na cestě poznávání

Základní principy programu

„UČÍME DĚTI, ŽE SVĚT NENÍ JEDNOBAREVNÝ.“

Základní principy programu

D)

B)

C)

A)

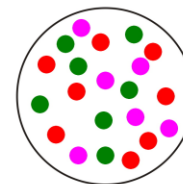
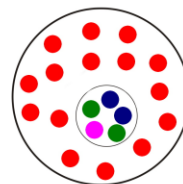
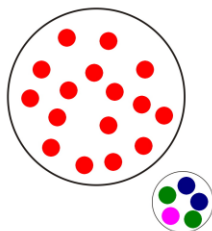
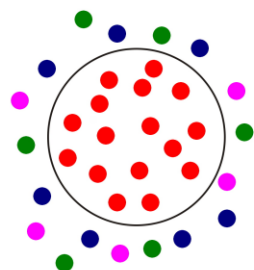
Inkluze, segregace, integrace, exkluze ... ?

A)

B)

C)

D)

Základní principy programu 5)

Začít spolu

PARTNERSTVÍ RODINY

- **Aktivní** oboustranná spolupráce (dohoda).
  - spolupráce jak do +, tak –
- Rodič **vnímá, že je partner** (otevřená třída).
- **Poradenská** a konzultační **činnost**.
- **Zapojení rodičů s dětmi do doplňkových činností** (turistika, keramika, ...).
- Spolupráce rodičů např. **v Klubu rodičů** při mateřské škole.

Teoretická východiska

Začít spolu

V oblasti spolupráce s rodinou vychází Začít spolu z amerického programu

- Zapojení rodin do výchovy a vzdělávání.
- Program rané péče.
- V USA -federální program pro podporu sociálně znevýhodněných dětí.

Opakovačka 5 principů

Začít spolu

Program Začít spolu, klade důraz na **individuální přístup** k dítěti.

Využívá **projektového učení**, **integrovanou tematickou výuku** - celostní přístup **k učení světa v souvislostech** a **podnětného prostředí**.

Prosazuje a umožňuje **inkluzi** dětí se speciálními potřebami (dětí nadprůměrně nadané, dětí s vývojovými poruchami, děti se specifickými poruchami učení ...).

Partnerství rodiny, školy a širší společnosti v oblasti výchovy a vzdělávání **bere jako klíčový prvek svornosti**.

Režim dne v základních principech programu

Začít spolu

1. Volné hry (vč. svačinky)
2. Ranní kroužek
3. Práce v CA <https://www.zacitspolu.eu/centra-aktivit/> (lze i ve venkovním prostředí), řízená činnost
4. Hodnotící kroužek (nemusí být vždy)
5. Pobyt venku
6. Oběd
7. Odpočinek
8. Svačinka
9. Volné hry (pobyt venku)

TŘÍDA V PROGRAMU ZAČÍT SPOLU – vhléd:

(MŠ Beruška F-M: http://msberuska.cz/lipina/?page_id=1279)

Průběh dne vč. center aktivit Začít spolu

...

Práce učitele v programu

Jedinečnost programu Začít spolu spočívá také v tom, že má jasně popsanou a definovanou kvalitu práce učitele a vytvořené standardy kvality a to napříč všemi zeměmi, kde je program Začít spolu realizován.

Tyto základní pedagogické, výchovné a didaktické požadavky na kvalitu učitelovy práce jsou uvedeny a podrobně rozpracovány v dokumentu **Kompetentní učitel 21. století**.

SKVĚLÉ METODICKÉ MATERIÁLY ZDE:

<https://www.zacitspolu.eu/podpora-skolam/metodicke-materialy-a-publikace/>

Kompetentní učitel 21. století (Duhová kniha/ ISSA standardy)

Ramcák, str. 8

Učitel je průvodcem dítěte na jeho cestě za poznáním, probouzí v něm aktivní zájem a chut' dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat, nikoliv tím, kdo dítě „úkoluje“ a plnění těchto úkolů kontroluje.

Úkolován je učitel - jeho hlavním úkolem je iniciovat vhodné činnosti, připravovat prostředí a nabízet dítěti příležitosti, jak poznávat, přemýšlet, chápat a porozumět sobě i všemu kolem sebe stále účinnějším způsobem.

Vzdělávací program

Začít spolu

(v mezinárodním označení Step by Step)

- otevřený didaktický systém nabízející program kvalitního a

U C E L E N Ě H O

vzdělávání pro děti předškolního věku.

Děkuji za pozornost,

nezapomeňte na evaluaci webináře ... 😊

Zpracoval: Martin Kocur, m.kocur@msberuska.cz
s VELKÝM poděkováním Mirce Škardové (metodička programu ZaS)

